

## بسمه تعالی

پرسش و پاسخ درس ۱ هویت اجتماعی

۱. در علم انسانی، به فعالیتی که انسان انجام می‌دهد - **کنش** - و به انجام دهنده آن - **کنشگر** - می‌گویند.

۲. کنش انسان‌ها چه ویژگی‌هایی دارد؟

الف - **کنش آگاهانه است.** ب - **کنش ارادی است.** ج - **کنش هدف دار است.**

۳. معنا دار بودن کنش انسان یعنی چه؟

یعنی انسان‌ها با توجه به معنای کنش خود و ویژگی‌های آن (آگاهانه، ارادی، هدف دار) آن را انجام می‌دهند.

۴. کنش انسان چه آثار و پیامدهایی دارد؟

الف - **ارادی** ب - **غیر ارادی**

۵. پیامدهای ارادی چیست؟ با ذکر مثال:

برخی از پیامدهای کنش به اراده انسان‌ها یعنی خود کنشگر یا افراد دیگر وابسته است. به همین سبب به آنها پیامدهای ارادی می‌گویند. مثال: دانشجویی کتاب درسی خود را مطالعه می‌کند در نتیجه ی آن اولاً به سوالات امتحانی پاسخ می‌دهد ثانیاً استاد متناسب با تلاش او نمره می‌دهد. پاسخ دادن به سوالات و نمره دادن استاد پیامدهای ارادی کنش مطالعه کردن است که اولی به اراده خود کنشگر و دومی به اراده دیگری وابسته است.

۶. پیامدهای غیر ارادی چیست؟ با ذکر مثال

اما همه ی پیامدهای کنش این گونه نیستند در واقع بعضی از پیامدها به اراده انسانها بستگی ندارند به این پیامدها، پیامدهای غیر ارادی می‌گویند مثال: وقتی شما پنجره‌ها را باز می‌کنید هوای کلاس عوض می‌شود.

۷. پیامدهای غیر ارادی قطعی هستند یعنی چه؟

یعنی حتماً انجام می‌شوند.

۸. پیامدهای ارادی کنش احتمالی اند یعنی چه؟ یعنی ممکن است انجام شود یا نشود.

**نتیجه کلی درس:** معمولاً انسانها کنش‌های خود را با توجه به پیامدهای ارادی و غیر ارادی آنها انجام می‌دهند و از انجام برخی کنش‌ها به دلیل پیامدهای نامطلوبشان خودداری می‌کنند.

## پرسش و پاسخ درس ۲ هویت اجتماعی

دبیرستان هدایتی؛ دوازدهم ریاضی،

۱. کنش اجتماعی چیست؟

نوعی کنش است که با توجه به دیگران انجام می‌شوند در کنش اجتماعی اراده و آگاهی کنشگر ناظر به دیگران، ویژگی‌ها و اعمال آنهاست.

۲. پدیده اجتماعی چیست؟ و رابطه آن با کنش اجتماعی؟ مثال پدیده اجتماعی؟

به کنش اجتماعی و پیامدهای آن پدیده اجتماعی می‌گویند. کنش اجتماعی خردترین پدیده اجتماعی است و سایر پدیده‌های اجتماعی، آثار و پیامدهای آن هستند. مثال: بانک، مسجد، پلیس، مدرسه، خانواده، گروه دوستان.

۳. هنجارها و ارزش‌های اجتماعی چه ارتباطی با کنش اجتماعی دارند؟

اگر کنش اجتماعی نباشد، هیچ هنجاری شکل نمی‌گیرد، و هیچ یک از ارزش‌های اجتماعی مانند عدالت، امنیت، سعادت و آزادی محقق نمی‌شود.

۴. مفهوم هنجار اجتماعی چیست؟

هنجار اجتماعی، شیوه انجام کنش اجتماعی است که مورد قبول افراد جامعه قرار گرفته است.

۵. مفهوم ارزش‌های اجتماعی چیست؟

ارزش‌های اجتماعی آن دسته از پدیده‌های مطلوب و خواستنی هستند که مورد توجه و پذیرش اند و افراد یک جامعه به آنها گرایش و تمایل دارند.

۶. پدیده‌های اجتماعی چگونه شکل می‌گیرند؟

پدیده‌های اجتماعی را انسانها در ارتباط با یکدیگر به وجود می‌آورند و چون افراد با آگاهی، اراده و هدف عمل می‌کنند، پدیده‌های اجتماعی معنا دارند.

پایان

پرسش و پاسخ درس هویت اجتماعی / دوازدهم ریاضی

### ۱. جامعه چیست؟

جامعه به گروهی گفته می شود که برای سالیان متمادی با یکدیگر زندگی می کنند.

### ۲. فرهنگ چیست؟

شیوه زندگی گروهی از انسانها است که با یکدیگر زندگی می کنند مثال: خوراکی ها، پوشش ها، گویش ها، آداب و رسوم و ....

### ۳. بین جامعه و فرهنگ چه نسبت و رابطه ای وجود دارد؟

جامعه بدون فرهنگ وجود ندارد فرهنگ هم بدون جامعه پدید نمی آید، جامعه و فرهنگ را می توان به جسم و جان انسان تشبیه کرد. جامعه مانند جسم و کالبد و فرهنگ همانند جان و روح است.

### ۴. چرا جوامع مختلف فرهنگ های متفاوت دارند؟

زیرا مردم در جوامع مختلف شیوه های متفاوتی برای زندگی با یکدیگر دارند.

### ۵. آیا در یک جامعه شیوه زندگی مردم در همه مناطق یکسان است؟

خیر / مردم هر شهر خصوصیات اخلاقی و رفتاری ویژه ای دارند و هر صنف دارای ارزشها، مقررات، دانشها و مهارت های خاصی است.

### ۶. مفهوم فرهنگ عمومی را بنویسید؟

آن بخش از فرهنگ که همه مردم یک جامعه در آن اشتراک دارند فرهنگ عمومی می گویند.

### ۷. مفهوم خرده فرهنگ را بنویسید؟

بخش هایی که مربوط به یک قوم، قشر، صنف یا گروه است خرده فرهنگ نامیده می شود.

### ۸. کدام دسته از خرده فرهنگ ها اغلب با فرهنگ عمومی سازگارند؟

خرده فرهنگ هایی که درون یک فرهنگ عمومی قرار دارند.

### ۹. خرده فرهنگ موافق چیست؟

به خرده فرهنگ هایی سازگار با فرهنگ عمومی، خرده فرهنگ موافق می گویند.

### ۱۰. ضد فرهنگ را تعریف کنید؟

در مواردی ممکن است اگر عقاید، ارزش‌ها، هنجارها و مهارت‌های پذیرفته شده در یک خرده فرهنگ نا سازگار و مخالف با فرهنگ عمومی باشد، در این صورت این خرده فرهنگ ضد فرهنگ نامیده می شود.

۱۱. آیا جامعه و فرهنگ صرفاً تابع خدا و اراده خداوند است؟ توضیح دهید.

جامعه و فرهنگ با آگاهی و اراده انسانها پدید می آید اما این پدیده‌ها پس از آنکه با کنش های انسانها تحقق پیدا کردند، پیامدهایی را بدنبال می آورند، که وابسته به اراده تک تک افراد نیستند این پیامدها به صورت فرصت‌ها، محدودیت‌ها ظاهر می شوند.

۱۲. یکی از جامعه شناسان معتقد است که سهم مردگان در ساختن جامعه بیشتر از سهم زندگان است، یعنی چه؟

یعنی سهم پیشینیان ما در ساختن جامعه بیشتر از ما بوده است.

۱۳. تا چه زمانی پیامدهای هر جامعه و فرهنگ باقی است؟

تا زمانی که جامعه و فرهنگی از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، پیامدهای آن باقی است.

۱۴. جوامع و فرهنگ‌های مختلف را بر چه اساسی می توان ارزیابی کرد؟

جوامع و فرهنگ‌های مختلف را می توان بر اساس آرمان‌ها و ارزش هایشان و هم چنین فرصت‌ها و محدودیت‌هایی که بدنبال می آورند ارزیابی کرد.

## بسمه تعالی

پرسش و پاسخ درس ۴ هویت اجتماعی

۱. منظور از فرهنگ آرمانی و فرهنگ واقعی چیست؟ ص ۲۳

بخشی از فرهنگ که مردم یک جامعه از آن جانب داری می کنند و رعایت آن را لازم می دانند، اما در عمل ممکن است آن را نادیده بگیرند فرهنگ آرمانی نامیده می شود. آن بخشی از فرهنگ که مردم به آن عمل می کنند فرهنگ واقعی نام دارد.

۲. در چه صورت فرهنگ آرمانی به فرهنگ واقعی تبدیل می شود؟ ص ۲۳

هر اندازه مردم مطابق آرمانها و ارزش ها عمل کنند به همان اندازه آرمان ها به فرهنگ واقعی تبدیل می شود.

۳. در یک جامعه توسط چه کسانی و از چه طریق شرایط ورود فرهنگ آرمانی به فرهنگ واقعی فراهم می گردد؟ ص ۲۴

توسط برنامه ریزان فرهنگی و از طریق تعلیم و تربیت

۴. منظور از فرهنگ حق و فرهنگ باطل چیست؟ ص ۲۵

بخش هایی از فرهنگ که از نظر علمی صحیح و مطابق فطرت انسان باشد فرهنگ حق، و بخش هایی که از نظر علمی قابل دفاع نباشد و بر اساس خرافات شکل گرفته باشد، فرهنگ باطل است.

۵. حق یا باطل بودن هر بخش از فرهنگ با چه عاملی شناخته می شود؟ ص ۲۶

حق یا باطل بودن هر بخش فرهنگ با علم متناسب با همان بخش شناخته می شود.

۶. کدام دسته از علوم می تواند درباره حق یا باطل بودن فرهنگ های مختلف داوری کند؟ ص ۲۶

۷. چه تفاوتی میان فرهنگ آرمانی و فرهنگ حق وجود دارد؟ ص ۲۹

فرهنگ آرمانی توسط مردم انتخاب می شوند و ممکن است تغییر ناپذیر باشد اما فرهنگ حق توسط مردم انتخاب نشده و ثابت بوده و قابل تغییر نیست.

نکات درس:

۱) مرز و محدوده ی فرهنگ آریائی و فرهنگ واقعی بر اساس عمل مردم تغییر می کند. ص ۲۳

۲) عقل و وحی دو انوار مهم شناخت عقاید و ارزشها هستند. ص ۲۶.

## پرسش و پاسخ درس ۵ هویت اجتماعی

### ۱- هویت چیست؟

آنچه در پاسخ به پرسش کیستی گفته می شود و با آن هر شخص از افراد دیگر متمایز می گردد «هویت» فرد را تشکیل می دهد.

### ۲- انواع هویت را نام برده و توضیح دهید؟

هویت فردی: هویتی که فرد در شکل گیری آن نقشی ندارد مثل دختر یا پسر بودن/ زمان و مکان تولد/ قد. /  
هویت اجتماعی: هویتی که فرد با عضویت در گروه های اجتماعی کسب می کند مثل موقعیت شغلی و ویژگی های اخلاقی.

### ۳- هویت فردی و اجتماعی چه نسبتی با هم دارند؟

سه بعد هویت فردی و اجتماعی ما از هم جدا نیستند بلکه با هم تعامل یا ارتباط متقابل و دو سویه دارند و بر یکدیگر اثر می گذارند. مثل: برخی بیماری های جسمانی به کمک قوای روانی درمان می شوند.

### ۴- ابعاد هویت انسان را نام ببرید؟

بعد جسمانی (بدن) - بعد نفسانی (ویژگی های اخلاقی و روانی) - بعد اجتماعی (نقش ها و عضویت فرد در جامعه)

### ۵- نکات:

در جامعه قبیله ای، اغلب هویت اجتماعی افراد با توجه به جایگاه آنها در قبیله مشخص می شود (ریش سفید). در جامعه سرمایه داری هویت اجتماعی افراد بیشتر به دارایی و توان اقتصادی آنها وابسته است (بیل گیتس). در جامعه دینی، هویت اجتماعی افراد بر اساس عقاید و ارزش هایی تعیین می شود که آن دین محترم می شمارد. مثلاً اسلام هویت افراد را با تقوا، عدالت و علم ارزیابی می کند (مرجع تقلید).

### ۶- بین هویت فردی و اجتماعی با هویت جامعه چه رابطه ای وجود دارد؟ مثال:

هر جامعه و فرهنگی با توجه به نوع عقاید و ارزش هایش با نوع خاصی از هویت اخلاقی و روانی افراد سازگار است. پس، زمینه پیدایش و رشد همان هویت را فراهم می آورد و امکان رشد و پیدایش دیگر انواع را تضعیف می کند. برای مثال جامعه و فرهنگ غرب با ویژگی های اخلاقی مثل دم غنیمت شماری، فرصت طلبی، انضباط، تجمل گرایی، تبرج، رفاه طلبی و مال اندوزی سازگار است.

### ۷- تفاوت فرهنگ جوامع غربی با فرهنگ اسلامی در بعد جسمانی هویت انسانی را بنویسید؟

فرهنگ غرب بر بعد جسمانی و زیبایی های بدنی تأکید و تمرکز می کند و هر نوع تصرفی را در طبیعت و بدن مجاز می داند، در حالی که بر اساس فرهنگ اسلامی انسان حق ندارد خلاف اراده حکیمانه الهی در بدن خود دخل و تصرف کند.

### ۸- چگونه می توان به هویت خود آگاهی پیدا کرد؟

شناخت از طریق خود: مثل من ایرانی ام.

شناخت از طریق دیگران: من خوش اخلاقم

## بسمه تعالی

### پرسش و پاسخ درس ۶ هویت اجتماعی

۱. مفهوم باز تولید هویت اجتماعی را بیان کنید. ص ۳۸

هر فرد آگاهانه موقعیت اجتماعی خود، یعنی جایگاه خود را در جامعه بشناسد، حقوق و تکالیف خود را یاد بگیرد و با عمل به آنها، به هویت اجتماعی خود شکل دهد.

۲. هویت اجتماعی چگونه تداوم می یابد؟ ص ۳۹

هر جامعه ای برای بقا و تداوم خود عقاید و ارزش ها و هنجار هایش را به فرد آموزش دهد. فرد نیز برای مشارکت در جامعه این عقاید و ارزش ها و هنجار ها را می آموزد، شیوه زندگی در جامعه را فرا می گیرد و به تدریج با موقعیتش در جامعه و حقوق و تکالیفی که به عهده دارد آشنا می شود.

۳. اولین و مهم ترین عامل آشنایی با جامعه توسط کدام گروه یا نهاد صورت میگیرد؟

خانواده.

۴. عامل آشنایی افراد با جامعه را نام ببرید. ص ۳۹

خانواده، مدرسه، مسجد و رسانه های جمعی.

۵. مفهوم جامعه پذیری را بنویسید. ص ۳۹

به فرآیندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می کند و مسیری که برای شکل دادن به هویت اجتماعی افراد طی می شود، ((جامعه پذیری)) می گویند.

۶. مفهوم کجروی اجتماعی چیست؟ ص ۴۰

به کنش هایی که برخلاف عقاید، ارزش ها و هنجار های جامعه هستند ((کجروی اجتماعی)) می گویند.

۷. روش های کنترل و پیشگیری از کجروی اجتماعی را بنویسید. ص ۴۰

روش های ((تبلیغ و اقناع))، ((تشویق و پاداش)) و ((تنبیه و مجازات)).

۸. جامعه چگونه از طریق (روش) تبلیغ، امتناع، از کجروی اجتماعی جلوگیری می کند؟ ص ۴۰

جامعه می کوشد تا از طریق آموزش، افراد را قانع کند که عقاید و ارزش های جامعه را بپذیرد.

به مجموعه فعالیت هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می گیرد، ((کنترل اجتماعی)) می گویند.

نکته: ص ۴۰

امر به معروف و نهی از منکر از جمله راهکار های اسلام برای جامعه پذیری و کنترل اجتماعی است.

۱۰. هویت اجتماعی چگونه تغییر می کند؟ ص ۴۱

افراد از طریق کسب هویت های اجتماعی جدید می توانند جایگاه خود یا گروه اجتماعی خود را تغییر دهند.

۱۱. تحرک اجتماعی چیست؟ انواع آن را تعریف کرده و برای هر کدام مثال بزنید. ص ۴۱

به جا به جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر ((تحرک اجتماعی)) می گویند.

تحرک اجتماعی انواعی دارد: صعودی، نزولی و افقی

تحرک اجتماعی صعودی: به جا به جایی افراد از موقعیت اجتماعی پایین به موقعیت اجتماعی بالا را تحرک اجتماعی صعودی می گویند.

تحرک اجتماعی نزولی: به جا به جایی افراد از موقعیت اجتماعی بالا به موقعیت اجتماعی پایین را تحرک اجتماعی نزولی می گویند.

تحرک اجتماعی افقی: به جا به جایی افراد از موقعیت اجتماعی بالا به موقعیت اجتماعی دیگر در یک طبقه را تحرک اجتماعی افقی می گویند.

۱۲. مفهوم تحرک اجتماعی درون نسلی چیست؟ ص ۴۲

به جا به جایی از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر برای یک فرد در طول زندگی خودش گفته می شود.

۱۳. مفهوم تحرک اجتماعی میان نسلی را بنویسید؟ ص ۴۲

به جا به جایی از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر برای یک فرد نسبت به والدینش گفته می شود.

۱۴. موقعیت اجتماعی افراد، تابع چه عواملی است؟ ص ۴۲

مشاغل، علم، ایمان، تقوا، هنر، مهارت و احترام.

۱۵. آیا اعضای یک جامعه می توانند هر نوع هویت اجتماعی را کسب کنند؟ یا، همه جوامع فرصت های یکسانی برای تحرک اجتماعی در

اختیار افراد قرار می دهند؟ یا، همه اعضای یک جامعه، فرصت های برابر برای تحرک اجتماعی دارند؟ ص ۴۲

هر جامعه به تناسب عقاید و ارزش های خود، برخی تحرک های اجتماعی و تغییرات هویتی را تشویق و برخی دیگر را منع می کند؛ برخی هویت هارا می پذیرد و برخی دیگر را نمی پذیرد.



## بسمه تعالی

### پرسش و پاسخ درس ۷ هویت اجتماعی

نکته (۱) ص ۴۵

هویت اجتماعی افراد محصول عضویت گروهی آنهاست.

نکته ۲، ص ۴۵

هر جامعه ای هم هویت خاصی دارد که از آن با عنوان هویت فرهنگی آن جامعه یاد می شود.

نکته (۳) ص ۴۵

هویت فرهنگی هر جامعه بر اساس عقاید و ارزش های اجتماعی آن شکل می گیرد.

نکته (۴) ص ۴۵

هویت فرهنگی جامعه تا زمانی دوام می آورد که عقاید و ارزش های مربوط به آن مورد پذیرش اعضای جامعه و برای آنها مهم باشد.

۱. در چه صورت تداوم و باز تولید هویت فرهنگی یک جامعه با چالش مواجه می شود؟ ص ۴۵

هرگاه عقاید و ارزش ها، اهمیت و اعتبار خود را نزد اعضای یک جامعه از دست بدهند، تداوم و باز تولید هویت فرهنگی آن جامعه با چالش هایی مواجه می شود.

۲. فرآیند تحولات هویتی جامعه چگونه است؟ ص ۴۶

گاهی تغییرات هویتی افراد شیوه هایی از زندگی را به دنبال می آورد که با عقاید و ارزش های جامعه ناسازگار است. اگر این وضعیت ادامه پیدا کند، عقاید و ارزش هایی که هویت فرهنگی جامعه را می سازند، مورد تردید قرار می گیرند و ثبات خود را در زندگی مردم از دست می دهند. در نتیجه تداوم چنین وضعیتی، جامعه دیگر نمی تواند از عقاید و ارزش هایش دفاع کند و آنها را حفظ نماید. در این صورت، راه برای تحول هویت فرهنگی جامعه باز می شود و جامعه به جامعه ای دیگر تبدیل می گردد.

۳. تحول فرهنگی مثبت است یا منفی؟ ص ۴۶

تحولات فرهنگی می تواند مثبت یا منفی باشند. اگر فرهنگی که دچار تحول می شود، فرهنگی باطل باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ حق باشد، تحول فرهنگی مثبت است، اما اگر فرهنگی که اعتبار اجتماعی خود را از دست می دهد، فرهنگ حق باشد و جهت تغییرات به سوی فرهنگ باطل باشد، تحول فرهنگی منفی است.

۴. چرا تحولات فرهنگی رخ می دهند؟ یا علل بروز تحولات فرهنگی را بنویسید. ص ۴۷

علل تحولات فرهنگی به دو دسته درونی و بیرونی تقسیم می شوند.

علل درونی یا به ابداعات و نوآوری های مثبت و منفی افراد جامعه مربوط می شود، یا به کاستی ها و بن بست های موجود در فرهنگ جامعه باز می گردد.

علت بیرونی تحولات فرهنگی، رو به رو شدن و ارتباط جوامع با یکدیگر است.

۵. ارتباط جوامع مختلف با یکدیگر به چه شکل هایی است؟ ص ۴۷

گاهی روابط در محدوده نماد ها، هنجار ها و سبک های زندگی و گاهی در سطح عقاید و ارزش های اجتماعی است. گاهی ارتباط میان جوامع، زمینه گسترش و پیشرفت یک جامعه را فراهم می آورد و گاهی به تحولات فرهنگی منجر می شود.

۶. در چه صورت یک جامعه در تعامل با جوامع دیگر دچار تحول فرهنگی می شود؟ ص ۴۸

اگر جامعه ای در تعامل با جوامع دیگر بر عقاید و ارزش های خود با فشاری نکند و به مرور زمان، به عقاید و ارزش های خود پشت کند، دچار تحول فرهنگی می شود.

۷. در چه صورت یک جامعه دچار خود باختگی فرهنگی می شود؟ ص ۴۹

اگر اعضای یک جامعه، میبوت و مقهور جامعه دیگر شوند و در نتیجه، حالت فعال و خلاق خود را در گزینش عناصر فرهنگی آن جامعه از دست بدهند، جامعه آنها دچار خود باختگی فرهنگی می شود.

نکته ۵) ص ۵۰

خود باختگی جوامع غیر غربی در برابر جهان غرب را غرب زدگی می نامند.

نکته ۶) ص ۵۰

اگر یک جامعه، فرهنگ تاریخی خود را فراموش کند، دچار از خود بیگانگی تاریخی شده است.

نکته ۷) ص ۵۰

اگر عقاید و ارزش های یک جامعه مانع آشنایی اعضای آن با حقیقت انسان و جهان شود، آن جامعه دچار از خود بیگانگی حقیقی (فطری) شده است.

۸. از نظر قرآن کریم، چگونه انسان می تواند حقیقت خود و جهان را بشناسد؟ ص ۵۱

از نظر قرآن کریم، انسان هنگامی می تواند حقیقت خود و جهان را بشناسد که به انسان و جهان نگاهی توحیدی داشته باشد.

## بسمه تعالی

### پرسش و پاسخ درس ۸ هویت اجتماعی

۱. هویت اجتماعی در گذر زمان چه تحولاتی به خود دیده است؟ ص ۵۴

هویت ایرانی قبل از ظهور اسلام، هویتی توحیدی، دینی و در مواردی آمیخته با اساطیر بود. ایرانیان پس از آشنایی با اسلام و پذیرفتن آن، عناصر اساطیری فرهنگ ایرانی را کنار گذاشتند، به تفسیر توحیدی عمیق تری از هویت خویش دست یافتند و جامعه ای اسلامی را بنا نهادند. پس از آنکه ایرانیان عقاید و ارزش های اسلامی را پذیرفتند، ایران به جهان اسلام ملحق گردید و هویت ایرانی بخشی از هویت جهان اسلام شد.

۲. چگونه زبان فارسی دری به زبان دوم جهان اسلام تبدیل شد؟ ص ۵۴ و ۵۵

فارسی دری از دیرباز به عنوان زبان سیاسی دربار ایران، زبان رسمی مشترک اقوام مختلفی بود که در سرزمین پهناور ایران زندگی می کردند. این زبان به دلیل مشارکت فعال ایرانیان در حیات فکری جهان اسلام، از محدوده زبان سیاسی مشترک اقوام ایرانی فراتر رفت و به زبان دوم جهان اسلام تبدیل شد.

۳. زبان فارسی دری در چه مناطقی گسترش یافت؟ ص ۵۵

از ایران و مرز های امپراتوری های گورکانی و عثمانی، هندوستان و تبت تا آسیای صغیر و شبه جزیره بالکان.

۴. کدام شاعران ایران در گسترش زبان فارسی در جهان اسلام نقش داشتند؟ ص ۵۵

فردوسی، مولوی، سعدی، حافظ و دیگر حکیمان و شاعران ایرانی خدمات بی نظیری انجام دادند که موجب گسترش زبان فارسی در جهان اسلام شد.

۵. جوامع اسلامی از جمله ایران در مقابله با مهاجمان چگونه عمل کردند؟ ص ۵۵

جوامع اسلامی، از جمله ایران، در سده های مختلف، با مانند آنچه در جنگ های صلیبی گذشت، مهاجمان را دفع کردند و یا مانند آنچه در حمله مغول رخ داد، مهاجمان را درون فرهنگ خود جذب و هضم کردند.

۶. مواجهه فرهنگ جدید غرب و مستشرقان با جوامع و فرهنگ اسلامی چگونه بود؟ ص ۵۵

در نخستین رویارویی ها، قدرت سیاسی و نظامی جوامع غربی، جوامع اسلامی را به خود باختگی فرهنگی دچار ساخت و این امر سبب شد، تا مستشرقان، فرهنگ اصیل اسلامی را به عنوان عنصری هویت بخش برای جوامع اسلامی، نادیده گرفتند؛ هویت فرهنگی این جوامع را به ابعاد تاریخی و جغرافیایی محدود ساختند و امت و ملت اسلامی را به اقوام مختلف، نظیر ترک و عرب و فارس، تقسیم کردند.

۷. متفکران ایرانی از دهه سی شمسی به بعد، در نقد رویکرد تقلیدی به فرهنگ غرب چه اقداماتی انجام دادند؟ ص ۵۶

کتاب های متعددی تدوین کردند که غرب زدگی (جلال آل احمد)، بازگشت به خویش (دکتر علی شریعتی)، خدمات متقابل اسلام و ایران و همچنین فطرت (استاد شهید مطهری)، از جمله آنهاست.

۸. انقلاب اسلامی چه تاثیری بر هویت ایرانی داشته است؟ ص ۵۸ و ۵۹

جامعه ایران به رهبری امام خمینی (ره) و با تکیه بر آموزه های قرآن و اهل بیت (ع) به هویت اسلامی خود بازگشت؛ تاریخ و جغرافیای خود را ذیل آسمان معنوی توحید قرار داد و به این ترتیب از مرز های جامعه ایمانی خود و نه فقط جامعه ایران، در برابر جهانی که در مقابل او صف کشیده بود، به مدت هشت سال دفاع کرد. این مقاومت، در عرصه های مختلف تا امروز ادامه یافته است.

۹. چگونگی تاثیر انقلاب اسلامی را بر دیگر جوامع اسلامی بنویسید. ص ۵۹

جوامع اسلامی دیگر با الهام گرفتن از انقلاب اسلامی ایران، هویت خود را بیرون از تصاویری که فرهنگ غربی القا میکند، جست و جو می کنند و به این ترتیب، اسلام به عنوان یک قطب فرهنگی جدید در جهان ظاهر می شود.

۱۰. انقلاب اسلامی ایران چه تاثیری بر اندیشمندان جهان غرب گذاشته است؟ ص ۵۹

انقلاب اسلامی ایران افق های جدیدی را به روی اندیشمندان جهان غرب گشوده و نظریه پردازان غربی را که طی قرن بیستم، غربی شدن همه فرهنگ ها را سرنوشت مشترک و حتمی بشریت می دانستند، به تامل در نظریات پیشین خود و بازبینی آنها فراخوانده است.